

3. *Gældende ret*

3.1 *Lodslov*

Regler om lodsvirksomhed findes i dag i lodslov, jf. lovbekendtgørelse nr. 529 af 4. august 1989. Loven trådte i kraft 1979, og blev ændret i 1989.

Princippet i loven er, at al lodsning, bortset fra lodsninger inden for nogle havnes område, varetages af lodsvæsenet. I disse havne varetages lodsningen af særlige havnelodser.

Lodstaksterne og betaling for anden sejladsvejledning fastsættes af forsvarsministeren; og taksterne fastsættes således, at indtægter og udgifter balancerer, så lodsvæsenet bliver selvfinansierende.

Lodsvæsenets eneret giver mulighed for at fastsætte lodstakster på samme niveau i alle farvande, uanset om der i farvandet er mange skibe eller få skibe, der benytter lods. Derved kommer indtægterne fra de farvande, hvor mange skibe benytter lods, til økonomisk at understøtte lodsningerne i de farvande, hvor få skibe benytter lods. Endvidere giver eneretten mulighed for, at man kan lade taksterne være proportionale med skibenes størrelse. Derved kommer betalinger fra lodsning af større skibe, som typisk også har en større betalingsevne, til økonomisk at understøtte lodsningen af mindre skibe.

Taksterne er derved fastsat efter dels skibenes betalingsevne, dels således at lodsvæsenets samlede udgifter bliver dækket, mens der ingen direkte sammenhæng er mellem, hvad det enkelte skib betaler, og hvad lodsningen af skibet koster i det enkelte tilfælde.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at muligheden for at lade taksterne være proportionale med blandt andet skibenes størrelse går helt tilbage til lov nr. 131 af 17. april 1916 om lodsvæsenet, jf. denne lovs § 31, stk. 1.

Indtægterne fra lodsning går i øjeblikket ind på en central konto, der betegnes Lodsreguleringsfonden, hvorfra alle udgifter uanset art betales.

Lodsvæsenets organisation fastsættes af forsvarsministeren. Til at rådgive forsvarsministeren i spørgsmål vedrørende lodsning, lodsvæsenet og lodsvæsenets personale er der et lodsråd, som består af repræsentanter for rederne, lodserne og de faglige myndigheder.

For at blive lods skal den pågældende normalt have skibsførerbevis og et indgående kendskab til farvandet. Udviklingen har dog medført, at der i praksis stilles en række kundskabsmæssige krav herudover.

Lodsloven indeholder en række bestemmelser af ansættelsesretlig karakter. At være ansat som lods er

således en særlig ansættelsesform, der ikke umiddelbart kan sammenlignes med andre ansættelsesformer.

Lodser aflønnes med en fast løn plus en af forsvarsministeren fastsat andel af lodsbetalingen. Lodser skal være medlem af en særlig pensionskasse, Lodspensionskassen, der efter pensionering af en lods udbetaler en pension, som er fastsat ud fra principper, som ligner principperne ved tjenestemandspension. Lodspensionskassen er ikke omfattet af lovgivningen om tilsyn med pensionskasser, men alene underlagt forsvarsministerens tilsyn.

De særlige havnelodser er ikke omfattet af lodslovens ansættelsesretlige bestemmelser, men har et sædvanligt ansættelsesforhold ved den pågældende havn, er selvstændige eller er medlemmer af et lokalt havnelodseri.

Tilsynet med lodsvæsenet varetages af farvandsdirektøren, ligesom han autoriserer de særlige havnelodser.

Skibe med farlige laster, herunder laster, der ved udslip vil skade miljøet, har pligt til at benytte lods i dansk territorialfarvand. Pligten gælder ikke skibe under gennemsejling, jf. nedenfor under punkt 3.4 Strædereget. Forsvarsministeren har i medfør af lodsloven nærmere afgrænset, hvilke skibe der har pligt til at anvende lods i de forskellige områder.

3.2 *Havnelov*

Havneloven indeholder en bestemmelse, der omfatter lodsning. Bestemmelsen, havnelov § 20, stk. 2, omhandler, hvilke ydelser en havn må levere, og har således ikke direkte betydning for lovforslaget.

3.3 *Lov om sikkerhed til søs*

Lov om sikkerhed til søs, § 6, bemyndiger økonomi- og erhvervsministeren til at fastsætte regler, træffe foranstaltninger og meddele generelle og konkrete forbud eller påbud til sikring af sejladsen, overholdelse af orden og forebyggelse af fare samt til forebyggelse af, at der lægges den frie sejlads hindringer i vejen. Blandt de påbud, økonomi- og erhvervsministeren kan udstede, er anvendelse af lods. Bestemmelsen anvendes dog ikke længere, idet alle lodspligtsbestemmelser udstedes i medfør af lodsloven.

3.4 *Strædereget*

I 1857 indgik Danmark en traktat med en række lande om sundtoldens afskaffelse. Alle andre lande er efterfølgende succederet ind i aftalen, således at der har udviklet sig et særligt strædereget.

Ifølge strædereget gælder blandt andet, at Danmark ikke må opkræve nogen afgift af gennemsejlen-